

КОНЦЕРТ ОРАТОРІАЛЬНОЇ МУЗИКИ

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ
МУЗИЧНІ ДІАЛОГИ

FUNDACJA
Pro Musica Viva

Мука

К
Київська камерата
національної академії мистецтв

Марцін Юзеф

ЖЕБРОВСЬКИЙ

Rorate caeli
Magnificat

Вольфганг Амадей

МОЦАРТ

Месса до-мінор

К
Київська камерата
ukrainianchamber.com.ua

КОНЦЕРТ ОРАТОРІАЛЬНОЇ МУЗИКИ

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКІ
МУЗИЧНІ ДІАЛОГИ

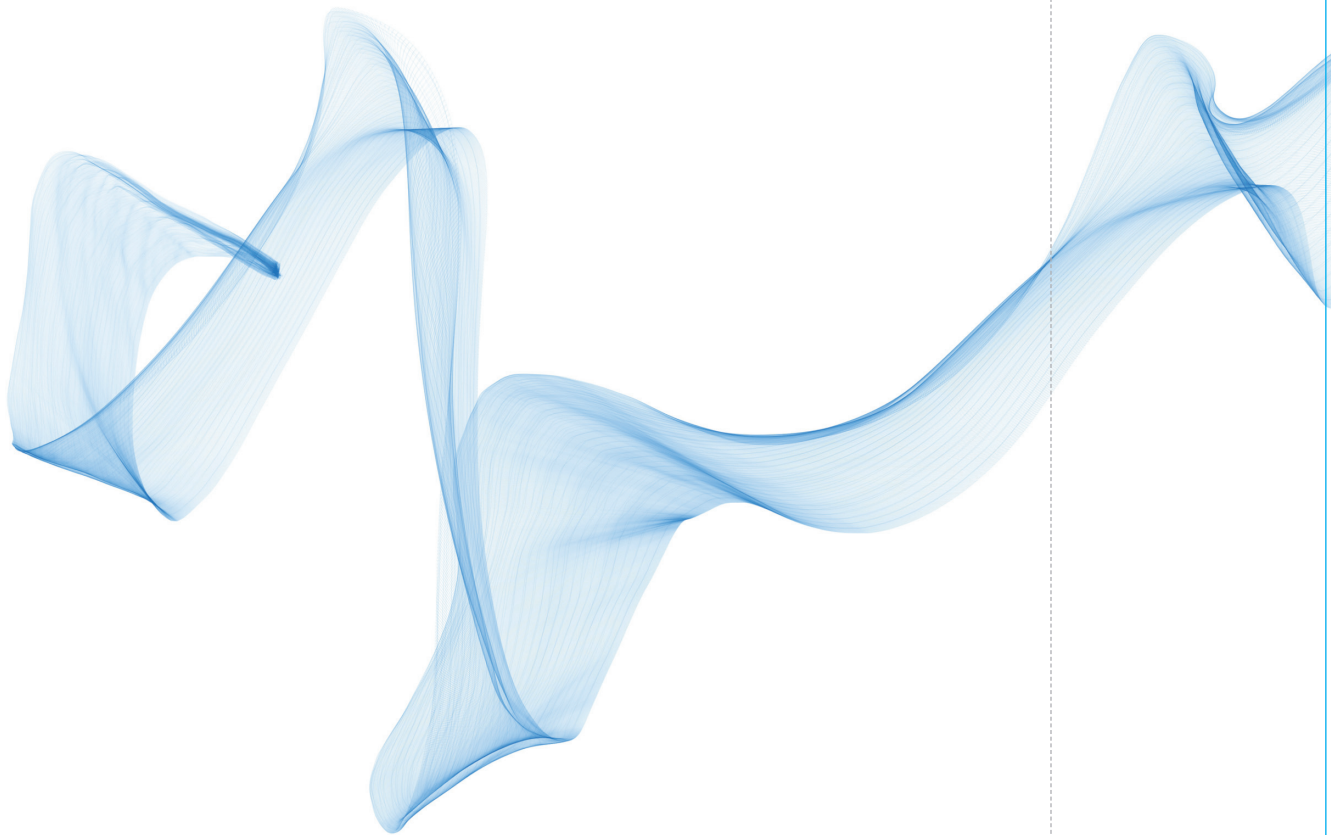
Марцін Юзеф
ЖЕБРОВСЬКИЙ

Вольфганг Амадей
МОЦАРТ

27.10.2020 19:00

Велика концертна студія Будинку
звукозапису Українського радіо
Київ
Леоніда Первомайського, 5в

Фонд „Pro Musica Viva” від багатьох років будує польсько-українські музичні зв'язки. Однією з форм цієї діяльності є цикли концертів під назвою «Польсько-українські музичні діалоги». Цьогорічні діалоги починаємо від ораторіального концерту – прозвучить музика Марціна Юзефа Жебровського та Вольфганга Амадея Моцарта, у якій діалогуватимуть польські та українські виконавці під орудою Анджея Косендяка. Концерт проводиться у рамках відзначення 100-річчя Незалежності Польщі та України. Це ще один захід, який хоче нагадати це велике торжество Державності і підкреслити її вагомість. Адже самостійна держава дає можливість розвитку окремої національної культури, забезпечує її тотожність та суб'єктність.

Сьогодні хочемо також нагадати, що в плині історії можна і треба віднаходити єднальні аспекти польсько-українських відносин. Одним з них є порозуміння Пілсудський – Петлюра з квітня 1920 року, 100-річчя якого святкуємо цього року. І хоча воно не дало сподівано результату та все таки показало, що українці і поляки можуть стати по один бік змагань за свободу.

Наш концерт присвячуємо польсько-українському порозумінню.

Роман Ревакович

RORATE COELI

Benedixisti, Domine, terram tuam,
avertisti captivitatem Jacob.

Rorate coeli desuper, et nubes pluant iustum:
aperiatur terra, et germinet Salvatorem.

MAGNIFICAT

Magnificat anima mea Dominum;
Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo,
Quia respexit humilitatem ancillae suae;
ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.
Quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen ejus,
Et misericordia ejus a progenie in progenies timentibus eum.
Fecit potentiam brachio suo;
Dispersionem superbos mente cordis sui.
Deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles.
Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes.
Sucepit Israel, puerum suum, recordatus misericordiae suae,
Sicut locutus est ad patres nostros,
Abraham et semeni ejus in saecula.

Ти вподобав Собі Свою землю, о Господи,
долю Якову Ти повернув.

(Псалом 85,2; переклад Івана Огієнка)

Спустить росу згори, небеса, а із хмар хай спливе справедливість!
Хай земля відкривається, і хай породить спасіння.

(Ісаїя, 45,8; переклад Івана Огієнка)

Величає душа моя Господа,
і радіє мій дух у Бозі, Спасі моїм,
що зглянувся Він на покору Своєї раби,
бо ось від часу цього всі роди мене за блаженну вважатимуть,
бо велике вчинив мені Потужний! Його ж Імення святе,
і милість Його з роду в рід на тих, хто боїться Його!
Він показує міць Свого рамена,
розпорошує тих, хто пишається думкою серця свого!
Він могутніх скидає з престолів, підіймає покірливих,
удовольняє голодних добром, а багатих пускає ні з чим!
Пригорнув Він Ізраїля, Свого слугу, щоб милість згадати,
як прорік був Він нашим отцям,
Аврааму й насінню його аж повіки!

Переклад Івана Огієнка

Програма

Марцін Юзеф Жебровський (1710-92)

Rorate caeli для хору та оркестру

Magnificat для солістів, хору та оркестру

Вольфганг Амадей Моцарт (1756-91)

Месса до-мінор KV 427 для солістів, хору та оркестру

Kyrie eleison (Господи помилуй)

Gloria (Слава)

Gloria in excelsis Deo (Слава на висотах Богу)

Laudamus te (Вихавляємо Тебе)

Gratias (Дякуємо Тобі)

Domine Deus, Rex coelestis (Господи Боже, Царю неба)

Qui tollis peccata mundi (Що береш гріхи світу)

Quoniam tu solus Sanctus (Бо ти один святий)

Jesu Christe (Ісусе Христе)

Cum Sancto Spiritu (З Духом Святим)

Credo (Вірую)

Credo in unum Deum (Вірую в єдиного Бога)

Et incarnatus est (І прийняв тіло)

Sanctus (Святий)

Benedictus (Благословенний)

Benedictus qui venit (Благословенний хто йде)

Hosanna (Осанна)

Виконавці

Божена Буйніцка – сопрано (Польща)

Марія Березовська – мецосопрано

Олександр Чувпило – тенор

Тарас Бережанський – бас

Національна капела України «**ДУМКА**»

Національний ансамбль солістів «**Київська камерата**»

Анджей Косендяк – диригент (Польща)

Досить довго утримувалася думка про начебто „занепад” польської музики у XVIII ст., однак вона безпідставна і виникла через недостатнє знання доступних розпорошених джерел. Їх систематичні дослідження і видання виявили високу якість і багатство репертуару, пов’язаного з меншими і більшими осередками костелів і монастирів, в яких музичне життя було багате і різноманітне. Однією з найбільших скарбниць таких джерел є колекція монастиря паулінів на Ясній Горі у Ченстохові – у санктурії, де знаходиться образ Божої Матері, оточений в Польщі особливим культом. Ця колекція документує перш за все музичне оформлення чернечих відправ і особливо повно представляє репертуар з XVIII ст.: літургійні цикли, мотети, марійні антифони і безліч творів, які супроводжують літургію годин, передусім вечірні цикли; також інструментальну музику. Серед них вирізняються композиції одного з найцікавіших польських композиторів того часу – Марціна Юзефа Жебровського (відомого також як Жебро), члена ясногірської капели у 1748-1765 рр. Певний час його вважали ченцем, але тепер відомо, що він був світською людиною; музикантами були також його дружина, співачка при королівському дворі Марія Ельжбета, і син Ян Томаш. Марціна Жебровського надзвичайно високо цінували як композитора, скрипаля, співака, а також педагога. Близько тридцяти його композицій, які збереглися в архівах монастиря в Ченстохові, підтверджують захоплену думку сучасників. Композитор створював музику, що не поступалася найкращим тогочасним європейським зразкам (можливо, це було результатом хорошої освіти в якомусь закордонному осередку), близьку до стилю неаполітанського модерну і напрямку *galant*. Його „*Magnificat*” (опрацювання канта Марії з Євангелії Святого Луки, виконуване традиційно на закінчення вечірньої літургії, а також під час різних свят на честь Марії) – це за часів Жебровського приклад дуже високого рівня виконання капели. Блискучий твір, який складається з окремих частин – рядків тексту, демонструє досконале знання вокальної техніки, чудові мелодичні і гармонічні рішення, схильність до музичного орнаментування. Цікавою та різноманітною є теж оркестрова партія. Наповнений блиском, радісний мотет „*Rorate caeli*” на слова з Книги Ісаї: „Розлийте, небеса, згори росою правду, і нехай хмари дощем її виллють!” (поєднані тут з псалмом 85), які вважаються одним з месіанських пророцтв, без сумніву звучав на літургіях, що служилися в монастирі в час різдвяного посту.

* * *

„...склав у моєму серці таку присягу і маю намір її виконати. Коли її складав, Констанція була ще незаміжною, а оскільки я був рішуче налаштований з нею одружитися, як тільки вона видужає, тим легше міг цю присягу скласти. [...] І от маю відчутний доказ цієї присяги – половину партитури меси, яка дозволяє найкращі прогнози” (з листа В.А.Моцарта до батька, 1783). Твір, про який пише Моцарт у своєму листі, це *Меса до мінор*, яку називають „великою”, своєрідний *вотивний дар* з нагоди шлюбу з прекрасною Констанцією Вебер, руки якої Моцарт домагався так довго, наперекір спротиву її родини. Збережений фрагмент, становить понад половину літургійного *ordinarium* („*Kyrie*”, „*Gloria*”, половина „*Credo*” і „*Sacutus-Benedictus*”, бракує останнього „*Agnus Dei*”). Привертає увагу особливо майстерна, складна поліфонія (у якій шукали впливів Баха і Генделя), частково за участі подвійного хору: фуга і фугато з’явилися у Моцарта також раніше, але були зазвичай короткі і не використовували сповна багатих традицій давнього барокового контрапункту. Можливою причиною того, що меса залишилася незакінченою, є незначні шанси на виконання чи видання настільки монументального твору, адже від 1782 року ввійшли в силу декрети цісаря Йосифа II, які обмежували багато аспектів діяльності церкви, а серед них розкіш літургії.

За загальною характеристикою *Меса до мінор* відповідає неаполітанському кантатному типу, з поділом на окремі арії, ансамблі і хори. Сольні фрагменти витримані у стилі, близькому до опери, досить консервативному, що, можливо, було елементом свідомої, архаїчної стилізації. Особливе враження справляє довга, медитативна арія сопрано „*Et incarnatus est*”, остання частина незакінченого „*Credo*”. За життя Моцарта *Меса до мінор* виконали єдиний раз у жовтні 1786 року, певно, доповнену фрагментами попередніх творів. Також пізніше здійснювалися різні спроби її закінчити; найчастіше однак на концертах виконується неповна версія, у тій формі, в якій її залишив автор.

Пйотр Мацулевіч

Анджей Косендяк *диригент (Польща)*

Директор Національного форуму музики ім. Вітольда Лютославського у Вроцлаві, диригент і педагог, один з найактивніших музикантів і організаторів музичного життя в Польщі. Випускник Музичної академії ім. Кароля Ліпінського у Вроцлаві. У 2013 р. здобув науковий ступінь габілітованого доктора і на цей момент викладає у своїй альма-матер. У 2005 р. Анджей Косендяк став директором Вроцлавської філармонії, а також Міжнародного фестивалю „Wratislavia Cantans” і змінив обличчя обох цих інституцій, перетворивши їх у Національний форум музики (Narodowe Forum Muzyki - NFM). Керував також проектом будівництва NFM, одного з найкращих концертних залів Європи. Був ініціатором численних проєктів і творцем нових художніх колективів, таких як: Вроцлавський бароковий оркестр, Хор NFM, Хор хлопчиків NFM, а також Вроцлавський бароковий ансамбль, який перебуває під його художнім керівництвом. Започаткував освітні проєкти „Співаючий Вроцлав”, „Співаюча Польща”, „Співаюча Європа”; завдяки його підтримці чи ініціативі виникли у NFM: Польський національний молодіжний хор, Хорова академія, Академії давньої музики, Оркестрова академія, а також Едукаційний центр NFM. Записав невідомі до того часу твори з Університетської бібліотеки у Вроцлаві і Бібліотеки у Страсбурзі: „Примари” („Widma”) С.Монюшка (нагорода „Фридерик”, 2019) і 9 альбомів з творами польських барокових композиторів, серед яких твори Гжеґожа Гервази Горчицького („Вроцлавська музична нагорода”, 2013), Бартломея Пенкеля, Станіслава Сильвестра Шажинського і ін.; більшість цих записів була номінована на нагороду „Фридерик”, а в 2019 р. її здобув компакт-диск „Мельчевський II”. Найближчим часом будуть видані наступні альбоми із старопольською музикою, наприклад, з композиціями Яцека Ружицького.

Анджей Косендяк регулярно диригує оркестром NFM, Хором NFM, Вроцлавським бароковим оркестром та філармонійними колективами з Польщі і всього світу. Здобув численні нагороди і відзнаки.

Боżена Буйніцка *сопрано (Польща)*

Закінчила з відзнакою навчання в Музичному університеті Фридерика Шопена у Варшаві на вокально-акторському факультеті у класі проф. Ізабелі Клосінської. У рамках програми „Erasmus” навчалася в Guildhall School of Music and Drama в Лондоні у класі проф. Рудольфа Пірняя. Її професійний сценічний дебют відбувся на сцені Великого театру – Національної опери у 2015 р. у партії Амура в „Орфеї і Еврідіці” Глюка (режисер М.Трелінський). З того часу виступала як Еврідіка (Глюк), Донна Ельвіра (Моцарт), Графиня (Моцарт), Міс Джессел (Бріттен), Іріс (Петіжирар), Скерка (Желенський) і ін. Виконувала сольні партії в Італії, Франції, Німеччині та Англії. Лауреатка багатьох польських і міжнародних конкурсів, а також стипендистка Міністра культури і національної спадщини. У 2019 р. отримала престижну Нагороду Кєпури у категорії „Найкращий дебют співачки”.

Співпрацює з Великим театром – Національною оперою, Оперою на Замку у Щеціні, Вроцлавською оперою, Сілезькою оперою, Варшавською камерною оперою, Сілезькою філармонією і NFM. Крім співу, Боżена Буйніцка розвиває свої режисерські вміння, маючи на своєму рахунку роботи у якості режисерки (дебют у Великому театрі – Національній опері у 2017 р.), асистентки (також самостійні повторні реалізації) і режисерки мультимедій (mapping 3D).

Марія Березовська *меццо-сопрано*

Народилась у Львові. Випускниця Одеської Національної Музичної Академії ім. Антоніни Нежданової, клас проф. Галини Поліванової. Навчалась в Академії D'arte Lirica (Анкона, Італія). Лауреат Міжнародного конкурсу вокалістів ім. Анатолія Солов'яненко. З 2011 року солістка Національної Опери України. Запрошена солістка інших оперних театрів України. В 2019 році дебютувала як Ортруда в постановці опери «Лоенгрін» в Львівській Національній Опері. В 2018 році, разом з Польською Національною Оперою Варшава гастролювала з оперою «Аїда», як Амнеріс, в Дубайській Опері. В репертуарі: Амнеріс («Аїда»), Азучена («Трубадур»), Еболі («Дон Карлос»), Фенена («Набукко»), Ульріка («Бал-Маскарад»), Ортруда («Лоенгрін»), Сузукі («Мадам Баттерфляй»), Марта («Фауст»), Поліна, Графиня («Пікова Дама»), Ольга, Філіпівна («Євгеній Онєгін»), Любаша («Царева Наречена»). В концертному виконанні: Верді «Реквієм», Моцарт «Реквієм», Малер «Kindertotenlieder», «Симфонія No2», Гендель «Месія», Бетховен «Симфонія No 9», Перголезі «Стабат Матер», Бах «Магніфікат», «Пристрасті по Іоанну», «Пристрасті по Матфею», Монюшко «Litanie Ostrobramskie».

Гастролювала в Об'єднаних Арабських Еміратах, Польщі, Австрії, Італії, Франції, Великобританії, Сполучених Штатах Америки, Греції.

Олександр Чувпило *тенор*

Народився в місті Керч (АР Крим, Україна). Випускник НМАУ ім. Петра Чайковського (клас професора Валерія Буймістра) як ліричний баритон. З 2008 року соліст Київського національного театру оперети. У 2011 році після участі у міжнародному вокальному конкурсі Opera-lia Plácido Domingo (семіфіналіст), за рекомендаціями Маестро Пласидо Домінго перейшов на теноровий репертуар. С 2011 року соліст-стажер Національної опери України (Київ). З 2012 року соліст Національної філармонії України (Київ). Лауреат міжнародних конкурсів. Гастролював в Японії, Словаччині, Угорщині, Німеччині, Швейцарії, Польщі, Румунії з Донецьким національним академічним театром оперу і балету, з Національним академічним театром оперети (Київ), з Національною філармонією України (Київ). Брав участь в майстер-класах: Дмитра Хворостовського у Києві та Ізабелли Клосинської, Маттіаса Рексрота і Ніла Шикоффа у Варшаві.

Тарас Березанський *бас*

Лауреат міжнародних конкурсів, запрошений соліст Німецької опери м. Берлін, Женевського Гранд театру, Австралійської опери, Національної опери Чилі, Ліонської опери. Закінчив Національний педагогічний університет України імені Драгоманова та Національну музичну академію України імені Чайковського. В 2010 році дебютував на оперній сцені в партії Зарецького (Євгеній Онегін) в Оперній студії НМАУ. В роках 2016 - 2020 був солістом Національної опери України (Київ). Серед ангажементів: Падре Гуардіано (Сила долі) Національна опера Чилі; Коллін (Богема) Сіднейська опера; Спарфучіле (Ріголетто) Сіднейська опера та Оперний театр Північної Ірландії; Король Рене (Іоланта) Фестиваль Опероза в Чорногорії та Державний музичний театр м. Клайпеда; Геркулес (Джазоне) Королівська опера Версалу; Анабаптист/Захарія (Пророк) Німецька опера м. Берлін; Аттіла (Аттіла) Сіднейська опера; Гремін (Євгеній Онегін); Штадттеатер Клаґенфурт а також Реквієм Моцарта – Національна опера України та Женевська консерваторія; 9 Симфонія Бетховена – Гульбелькян Оркестр і Хор, м. Ліссабон.

Національна капела України «Думка»

фот. Mykola Trofimov

Національна капела України «Думка» належить до найстарших мистецьких колективів України. Від часу свого створення (1919) і до сьогоднішнього дня «Думка» пройшла великий і тернистий шлях через громадянську і другу світову війни, через колективізацію і голодомори, політичні репресії і комуністичну ідеологію. Весь цей 97-річний відрізок історичного шляху України, як в дзеркалі, відобразився в творчості «Думки». Не зважаючи на складнощі «Думка» завжди була в повному духовному єднанні зі своїм народом. На протязі цих років з колективом працювали кращі хорові диригенти України: Полікарп Бігдаш-Бігдашев (засновник), Нестор Городовенко, Петро Гончаров, Олександр Сорока, Павло Муравський, Михайло Кречко та інші. З 1984 року капелу очолює Євген Савчук.

В різний час з Думкою плідно співпрацювали кращі українські композитори: Кирило Стеценко, Михайло Вериківський, Пилип Козицький, Лев Ревуцький, Борис Лятошинський, Станіслав Людкевич, Євген Станкович, Леся Дичко, Мирослав Скорик, Володимир Зубицький, Іван Карабиць та ін. Переважна більшість української хорової музики саме в «Думці» одержала своє перше виконання і подальше сценічне життя.

Величезне місце в репертуарі капели завжди займали твори світової класичної музики від минулих епох - до сучасності: Й.-С. Бах, Г.-Ф. Гендель, Й. Гайдн, В.-А. Моцарт, Л.-ван Бетховен, Й. Брамс, Д. Верді, Г. Берліоз, С. Рахманінов, Д. Шостакович, І. Стравинський, К. Пендерецький та ін. Кращі з кращих звучать в репертуарі постійно.

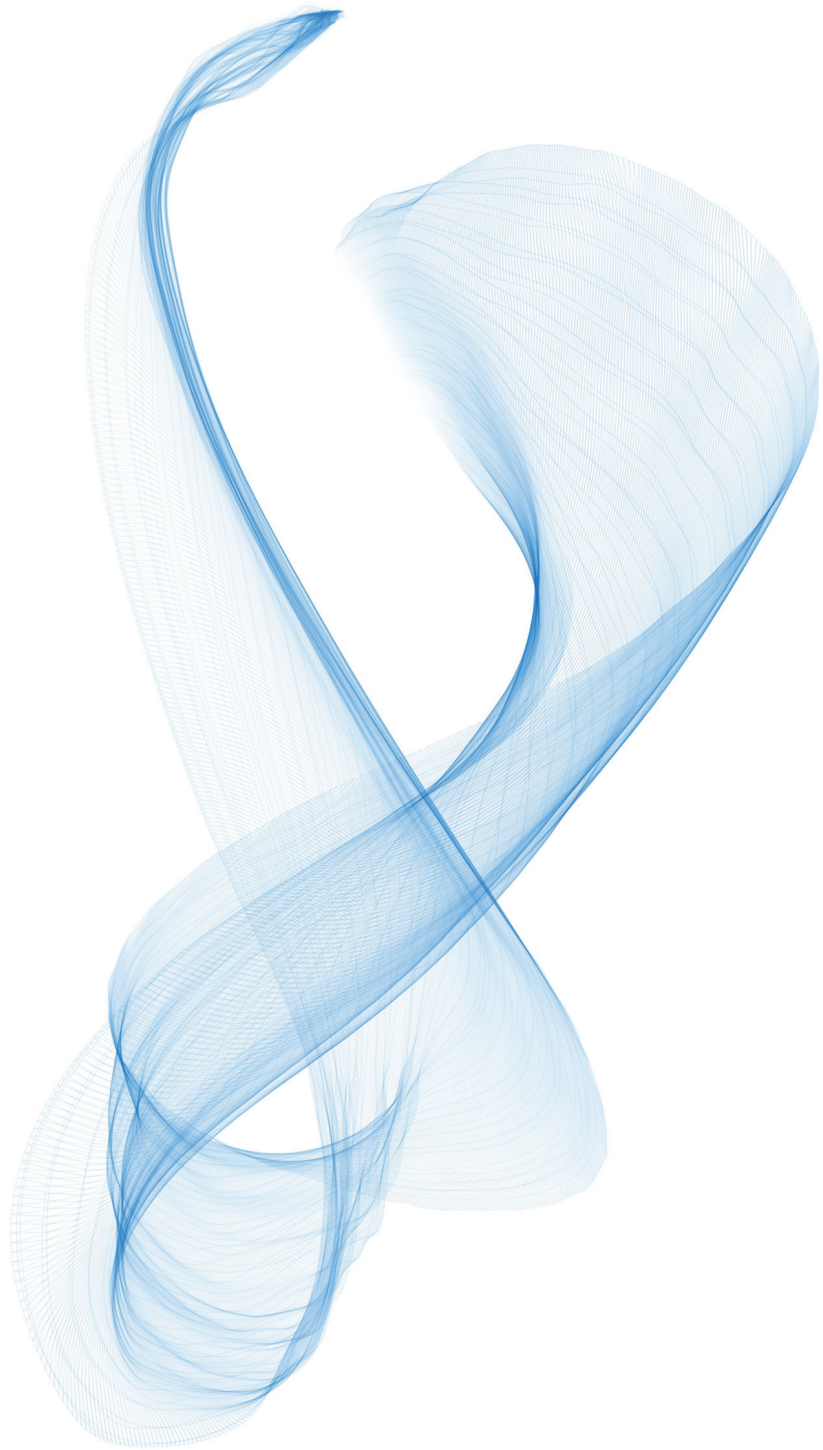
«Державна Українська Мандрівна Капела» - аббревіатура, від якої пішла назва «Думки» в повній мірі себе виправдовує: від перших мандрів з концертами по Україні на возах - до концертних турів по всій Європі, Азії, Північній і Південній Америці. Неодноразово «Думка» побувала і в Польщі. В різні роки з симфонічними оркестрами і а-капелла «Думка» співала в Варшаві, Кракові, Гданську, Познані, Вроцлаві, Катовіце і багатьох інших. Особливо важно відзначити багаторічну співпрацю колективу з всесвітньовідомим польським композитором Кшиштофом Пендерецьким.

Національний ансамбль солістів «Київська камерата»

Національний ансамбль солістів «Київська камерата» на чолі з народним артистом України, художнім керівником та головним диригентом ансамблю Валерієм Матюхіном є активним виконавцем камерної музики різних стилів та напрямів, від музики раннього бароко до авангардних досягнень сучасних композиторів. Вже більше 40 років «Київська камерата» провадить активну музично-культурну діяльність. Приймає постійну участь у відомих Міжнародних фестивалях та інших значних художньо-мистецьких акціях. Колектив провадить активну гастрольну діяльність, успішно виступаючи з концертними програмами в Україні та за її межами – в Польщі, Росії, Нідерландах, США, Італії, КНР, Австрії, Німеччині, Франції, Вірменії, Хорватії, Грузії та ін.

В Україні цей колектив відомий як пропагандист та перший виконавець творів українських сучасних композиторів - В.Сильвестрова, Є.Станковича, І.Карабиця, М. Скорика, О. Ківи, Л.Колодуба, В.Зубицького, В. Губаренка, Ю. Іщенка, Л. Грабовського та багатьох інших. Народний артист України Валерій Матюхін – відомий український диригент, піаніст, музичний діяч. У 1977 році при Спілці композиторів України він створив Ансамбль камерної музики, який став творчою лабораторією для багатьох українських музикантів.

Дофінансовано у рамках багатолітньої програми НЕЗАЛЕЖНА на 2017-2022, у рамках дотаційної програми Інституту Адама Міцкевича «Культурні помости».

niepodległa

ПОЛЬША
СТОРНЧЯ
ВІДНОВЛЕННЯ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Інформаційні партнери

